

ФІНАНСИ І КРЕДИТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
для студентів напряму підготовки
6.030505 «Управління персоналом та економіка праці»
усіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
управління персоналом та економіки праці
Протокол №7
від «21» січня 2016 р.

Фінанси і кредит. Методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів напряму підготовки – 6.030505 «Управління персоналом та економіка праці» усіх форм навчання / Укл.: Ільєнко Р.В. – Чернігів: ЧНТУ, 2016. – 31 с.

Укладачі: ІЛЬЄНКО РОСТИСЛАВА ВАСИЛІВНА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці

Відповідальний за випуск:

КИЧКО ІРИНА ІВАНІВНА, завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці, доктор економічних наук, доцент

Рецензент: БОНДАР ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ, кандидат економічних наук, професор кафедри маркетингу, PR-технологій та логістики Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета і завдання курсової роботи.....	5
2. Тематика курсових робіт.....	6
3. Структура курсової роботи, основні етапи її виконання.....	6
4. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	10
4.1 Оформлення таблиць.....	11
4.2 Оформлення формул.....	13
4.3 Оформлення рисунків.....	13
4.4 Оформлення додатків.....	15
4.5 Оформлення посилань у тексті.....	15
5. Організація захисту курсової роботи.....	15
6. Критерії оцінки курсової роботи.....	16
Рекомендована література.....	18
Додатки.....	19
Додаток А – Орієнтовна тематика курсових робіт.....	21
Додаток Б – Зразок титульного листа курсової роботи.....	24
Додаток В – Зразок оформлення змісту курсової роботи.....	25
Додаток Г – Приклади оформлення бібліографічного опису у списку літературних джерел.....	26
Додаток Д – Зразок відгуку на курсову роботу	30

ВСТУП

Розвиток ринкових відносин, перспективи інтеграції національної економіки до світової економічної системи, глобалізація фінансових ринків, стрімкий розвиток комплексу методів, форм та інструментів фінансового забезпечення держави та суб'єктів господарювання, необхідність посилення захисту від зростаючого впливу фінансових ризиків, зокрема валютного, процентного і кредитного, поширення сучасних інформаційних технологій визначають нові вимоги до підготовки фахівців з економічних спеціальностей.

Так, сучасний фахівець в галузі економіки для здійснення успішної роботи на керівних посадах фінансово-економічних служб у різних галузях економіки повинен володіти комплексом знань із гуманітарних, фундаментальних і фахових дисциплін, мати добру практичну підготовку, що дозволить давати об'єктивну оцінку економічним процесам, що відбуваються у суспільстві. З огляду на це, курс «Фінанси і кредит» є базовим у навчальному процесі.

Курсова робота як самостійне навчально-наукове дослідження має виявити рівень загальнонаукової та спеціальної підготовки студента, його здатність застосовувати одержані знання під час вирішення конкретних проблем, його схильність до аналізу та самостійного узагальнення матеріалу з теми дослідження. А запропоновані методичні вказівки встановлюють загальні вимоги до тематики, структури, обсягу й оформлення курсових робіт.

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота – важливий етап навчального процесу та науково-дослідної роботи студента, її виконання сприяє поглибленому ознайомленню з державними законодавчими актами і програмними документами, науковими працями вітчизняних та закордонних вчених, статистичними та звітними матеріалами щодо проблеми дослідження. При цьому студенти набувають навичок самостійного пошуку необхідних інформаційних джерел та матеріалів, їх аналізу та узагальнення, писемного викладання теоретичних і практичних питань по одній з економічних проблем.

Основні цілі написання та захисту курсової роботи:

- систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань в області фінансів, придбання навичок самостійного творчого використання цих знань в науковій діяльності;

- дослідження процесів та отримання навичок у вирішенні конкретних задач з управління фінансовими потоками як на макро- так і на мікрорівнях;

- оволодіння методами наукових досліджень, узагальнення та логічного викладу матеріалу, виконання техніко-економічних розрахунків, формулювання висновків та пропозицій щодо удосконалення вирішення проблематики дослідження.

Загальні вимоги до курсової роботи:

- бути самостійним дослідженням, присвяченим вирішенню актуальних питань в області фінансів;

- мати чітку логічність та послідовність побудови роботи і викладу матеріалу;

- включати в себе елементи наукової новизни, обґрунтованість висновків і пропозицій, які сприятимуть ефективному вирішенню поставлених в роботі задач;

- відповідати загально прийнятим вимогам і правилам оформлення науково-дослідних робіт.

2 ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Тема курсової роботи вибирається студентом самостійно із рекомендованого списку, розробленого і затвердженого на кафедрі. Орієнтовна тематика курсових робіт наведена в додатку А.

За узгодженням із науковим керівником студент може запропонувати іншу тему дослідження, обґрунтувавши доцільність цього вибору, наприклад, наявністю фактичного матеріалу за місцем роботи.

При виборі теми курсової роботи необхідно враховувати її актуальність, ступінь розробки в науковій літературі, наявність публікацій в науково-методичній та періодичній літературі, практичну значимість, зацікавленість студента в розробці даного напрямку.

3 СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ, ОСНОВНІ ЕТАПИ ЇЇ ВИКОНАННЯ

Процес виконання курсової роботи включає наступні етапи:

- вибір теми;
- підбір та опрацювання літератури;
- складання плану роботи;
- збір фактичного матеріалу;
- написання тексту роботи;
- підготовка і захист курсової роботи.

Зміст курсової роботи відображається в плані. План курсової роботи складається студентом самостійно і погоджується з науковим керівником. До плану роботи можуть бути внесені зміни та доповнення в процесі дослідження, які узгоджені з керівником.

Структура курсової роботи повинна бути такою:

- титульний лист (додаток Б);
- зміст (додаток В);

- вступ;
- основна частина роботи, яка поділяється на розділи і підрозділи;
- висновки;
- перелік посилань;
- додатки.

Робота повинна складатися з 3-х розділів. Загальний обсяг курсової роботи 35–40 сторінок. До загального обсягу курсової роботи не входять додатки.

У *вступі* слід обґрунтувати актуальність обраної теми, її теоретичне та практичне значення, сформулювати мету та основні завдання дослідження, визначити методи дослідження, які використовуються при написанні роботи, об'єкт та предмет курсової роботи, надати перелік авторів, праці яких склали основу для підготовки матеріалів дослідження. Бажано вказати наукову новизну курсової роботи та її практичне значення.

Обсяг вступу повинен складати 1-2 сторінки.

У *першому розділі* розглядаються теоретичні питання з обраної теми, проводиться аналіз науково-методичної літератури, аналізуються різні погляди вчених і спеціалістів, ступінь розробки теми курсової роботи в законах України, постановах Кабінету Міністрів, наказах Міністерства фінансів, інструкцій та положень та обґрунтовується власна точка зору на вирішення проблем дослідження, а також обов'язково систематизуються економічні показники, за допомогою яких буде здійснюватися аналіз статистичних даних у другому розділі роботи. Обов'язковим є посилання на використану літературу, цитати, ідеї, іншу інформацію, яка використана в роботі.

Обсяг першого розділу 10-15 сторінок.

Другий розділ курсової роботи має аналітико-дослідницький характер. Забезпечуючи логічну послідовність дослідження, він повинен поєднати викладені теоретичні засади та вміння використовувати обрані методи дослідження і певний методичний інструментарій.

У цьому розділі розкривається сучасний стан предмета вивчення на обраному об'єкті дослідження; здійснюється аналіз та якісна оцінка факторів, що обумовили динаміку окремих показників на об'єкті дослідження. Наприклад, проведено комплексну оцінку фінансового стану підприємства або оцінку ефективності використання оборотних засобів підприємства, або охарактеризовано систему непрямих податків та їх вплив на доходи бюджету, або проаналізовано стан майнового оподаткування в Україні, або оцінено стан кредитування фізичних осіб, або наведена характеристика джерел формування доходів Державного бюджету України.

Враховуючи сучасну інформатизацію та комп'ютеризацію, обов'язковим є використання у курсовій роботі сучасних інформаційних технологій, прикладного програмного забезпечення. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми, схеми мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність та стан явищ і процесів, що спостерігаються на об'єкті дослідження, розкрити їх особливості та тенденції розвитку. При написанні другого розділу курсової роботи повинні даватися посилання на останні видання й публікації.

Обсяг другого розділу 10-15 сторінок.

В *третьому розділі* обов'язково наводиться розробка конкретних рекомендацій, пропозицій щодо удосконалення предмета дослідження, його інформаційного, методичного та організаційного забезпечення із врахуванням результатів аналізу, здійсненого у другому пункті дослідження. Наведені в розділі пропозиції повинні відповідати меті та завданням дослідження. Наприклад, запропоновано заходи щодо вдосконалення фінансового планування підприємства або рекомендовано систему заходів щодо фінансового оздоровлення підприємства в період банкрутства, або наведена програма оптимізації оподаткування підприємства, або визначено шляхи поліпшення дивідендної політики акціонерного товариства, або запропоновано напрями покращення формування та використання доходів страхової компанії.

Обсяг третього розділу 7-10 сторінок.

У висновку в короткій формі приводяться найбільш важливі теоретичні та практичні результати проведеного дослідження, зокрема формулювання і аналіз проблеми, рекомендації щодо наукового та практичного використання отриманих результатів для підвищення ефективності діяльності об'єкту дослідження, а також економічний ефект від впровадження запропонованих заходів. Висновки включають чітко сформульовані і обґрунтовані пропозиції щодо вирішення проблем по темі курсової роботи, які студент буде захищати як результат виконаної ним роботи.

Обсяг висновків 3-4 сторінки.

До *переліку посилань* вносяться всі використані при написанні роботи джерела інформації: законодавчі та нормативні акти, підручники, навчальні посібники, словники, періодичні видання, електронні ресурси. Перелік посилань подається в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Перелік посилань свідчить про ступінь обізнаності студента з теми роботи. До списку не включаються ті джерела, на які немає посилань у тексті і які фактично не були використані студентом. В роботі повинно бути використано не менше 25 джерел літератури. Приклад оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел приведено в додатку Г.

До *додатків* може бути віднесений допоміжний матеріал, який був використаний в роботі, але не відображений в тексті (розрахункові таблиці, зразки документів, графіки, схеми, інформативні та ілюстративні матеріали, які займають повну сторінку тощо). Додатки слід позначати великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. По тексту курсової роботи робляться посилання на додатки.

Результатом виконання обраної структури курсової роботи є написання першого варіанту роботи, який подається студентом для ознайомлення своєму науковому керівнику.

4 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу виконують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (297х210 мм), застосовується 14 розмір шрифту з інтервалом 1,5 із кількістю абзаців на сторінці не більше 4-5. Перед текстом курсової роботи розміщують титульний лист (додаток А) та відгук (додаток Ж), підписаний науковим керівником.

Необхідно додержуватися таких розмірів полів: зліва - 25 мм для підшивки і зауважень, справа - 15 мм, знизу і зверху - 20 мм.

Текст складається із розділів, підрозділів. Заголовки розділів друкують великими літерами по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими буквами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку наприкінці заголовка не ставлять.

Кожний розділ починається з нової сторінки. Текст підрозділів пишеться в межах одного розділу без розриву.

Відстань між заголовком розділу і підрозділу 2 інтервали, між заголовком підрозділу і текстом курсової роботи 1 інтервал.

Наприклад:

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Два пусті рядки: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

1.1 Поняття податку, його функції, види та основні елементи

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

Сторінки нумеруються арабськими цифрами. На титульному листі номер не ставиться, на наступних сторінках - у правому верхньому кутку без крапки (наскрізна нумерація з додатками).

Протягом всього тексту повинна бути одноманітність термінів, позначень, умовних скорочень та символів. Терміни повинні відповідати діючим стандартам.

У змісті (додаток В) вказують номери сторінок, з яких починаються розділи, підрозділи.

Всі наведені цитати, цифрові дані та іншу інформацію, запозичену з літературних джерел, необхідно чітко виділяти із посиланням на джерело (порядковий номер за списком використаних джерел), з зазначенням сторінки у квадратних дужках. Наприклад: [25,с.77]; [15,с.183].

При наявності у тексті переліку складових частин, фактів і таке інше, їх слід нумерувати порядковою нумерацією арабськими цифрами із дужкою, наприклад: 1), 2), і друкувати малими літерами із абзацного відступу.

4.1 ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦЬ

Таблицю слід розміщувати одразу після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті: «див. табл. 2.1». Кожна таблиця повинна мати назву, яку потрібно писати малими літерами (крім першої) і вміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відображати зміст таблиці.

Таблиці нумеруються послідовно арабськими цифрами в межах кожного розділу (номер таблиці включає номер розділу і порядковий номер таблиці). При переносі частини таблиці на наступний аркуш пишуть: «Продовження табл. 2.1».

Заголовки граф таблиць починають з великих літер, а підзаголовки - із малих, якщо вони складають одне речення із заголовком. Для скорочення тексту заголовків і підрозділів граф окремі поняття допускається замінити літерними позначеннями, якщо вони пояснені в тексті.

Якщо цифрові дані в графах таблиці виражені в різних одиницях виміру, то їх вказують в заголовках кожної графи. Якщо всі показники розміщені в таблиці, виражені в одній і тій же одиниці виміру, скорочене визначення одиниці виміру розміщують над таблицею в заголовку.

Графу «Номер з/п» в таблицю включати не слід, за винятком випадків, коли на ці номери є посилання.

Якщо текст, що повторюється в графі таблиці складає одне слово, то замість нього ставлять лапки, якщо із двох і більше слів то при першому повторі пишуть «те ж», а потім ставлять лапки. Ставити лапки замість цифр, знаків, математичних символів, які повторюються, не допускається. Якщо цифрові, або інші дані в таблиці не приводяться, замість них ставлять прочерк.

Цифри в графах таблиці потрібно розміщувати так, щоб числа у всіх графах були точно один над другим. Числові значення величин в одній графі повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Зразок оформлення таблиці

Важливе значення для детальної характеристики діяльності підприємства має аналіз її майна та забезпеченість фінансовими ресурсами. Структура і динаміка майна ТОВ «Світанок» наведена в таблиці в таблиці 2.2.

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

Таблиця 2.2 – Структура та динаміка майна ТОВ «Світанок» за 2013 – 2015 роки

Показники	2013 р.		2014 р.		2015 р.		Відхилення (+/-)		Темп росту, %	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	2013 до 2012	2014 до 2013	2013 до 2012	2014 до 2013
Необоротні активи, у т.ч.:	3791	70,7	3328	46,3	2979	55,3	-463	-349	87,8	89,5
основні засоби	2549	47,6	2054	28,6	1878	34,9	-495	-176	80,6	91,4
нематеріальні активи	273	5,1	250	3,5	232	4,3	-23	-18	91,6	92,8
Оборотні активи, у т.ч.:	1558	29,1	3865	53,7	2406	44,7	2307	-1459	248,1	62,3
запаси	209	3,9	250	3,5	368	6,8	41	118	119,6	147,2
дебіторська заборгованість	1265	23,6	3019	42,0	1483	27,5	1754	-1536	238,7	49,1
грошові засоби	29	0,5	9	0,1	9	0,2	-20	0	31,0	100,0
Витрати майбутніх періодів	10	0,2	528	7,3	504	9,4	518	-24	5280,0	95,5
Всього майна	5359	100,0	7193	100,0	5385	100,0	1834	-1808	134,2	74,9

Джерело: складено за даними балансу (форми №1) підприємства

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

4.2 ОФОРМЛЕННЯ ФОРМУЛ

Формули та рівняння розміщуються посередині рядка безпосередньо за текстом, в якому вони згадуються. До і після кожної формули чи рівняння залишається один вільний рядок.

Наведені в курсовій роботі формули нумерують подвійною нумерацією арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номери вказують з правої сторони аркуша на рівні формули в круглих дужках, наприклад (1.1) - перша глава, перша формула. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити під формулою у тій самій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перед поясненням першого символу пишуть з абзацу слово «де» без двокрапки.

Наприклад:

Дефіцит бюджету країни розраховується за формулою 1.1.

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

$$\text{Деф} = \text{ВБ} - \text{ДБ} \quad (1.1)$$

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

де Деф – дефіцит бюджету;

ВБ – видатки бюджету;

ДБ – доходи бюджету.

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

4.3 ОФОРМЛЕННЯ ІЛЮСТРАЦІЙ

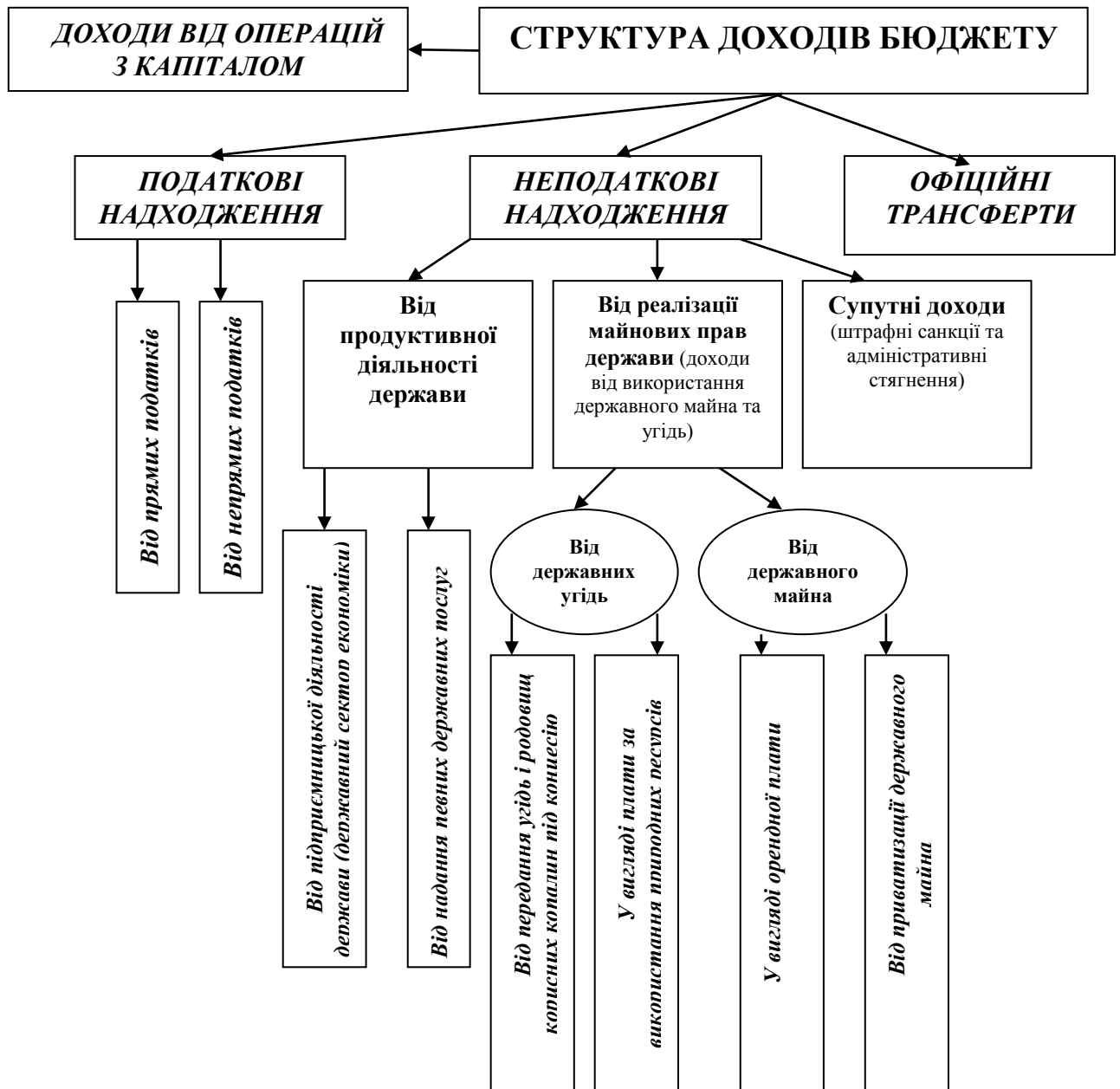
Ілюстрації (малюнки, графіки, схеми, діаграми) позначають словом «Рисунок». Ілюстрації необхідно розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони відзначаються вперше або, якщо не дозволяють їх розміри, на наступній сторінці.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розташовують під ілюстрацією. Нумерація ілюстрацій проводиться арабськими цифрами в межах розділу, наприклад: Рисунок 1.2 (другий рисунок першого розділу).

Зразок оформлення ілюстрації

Відповідно до Бюджетного кодексу України доходи державного бюджету поділяються на податкові надходження, неподаткові надходження, трансферти та доходи від операцій з капіталом (див. рис. 1.4).

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

Рисунок. 1.4 – Структура доходів бюджету держави

Один пустий рядок: розмір шрифту – 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5

4.4 ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКІВ

Кожний додаток починається з нового аркуша і повинен мати заголовок, який відображає зміст додатку. В правому верхньому кутку великими літерами пишуть слово «Додаток». Додатки мають наскрізну одинарну нумерацію (в межах усієї роботи) великими літерами української абетки, наприклад: «Додаток А». На додатки у тексті обов'язково слід робити посилання.

4.5. ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ У ТЕКСТІ

Посилання в тексті роботи на літературні джерела необхідно позначати в кінці речення порядковим номером за переліком посилань. При посиланні на рисунки, таблиці, формули, рівняння, вказують їх порядковий номер, наприклад: на рисунку 2.1; дивись рисунок 2.1; у таблиці 2.1; за формулою (2.1); у формулі (2.1)

5 ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи проводиться у строки, визначені деканатом. Курсові роботи захищають перед комісією, призначеною кафедрою. Студент за результатами дослідження готує роздатковий матеріал для членів комісії та презентацію в програмі PowerPoint. Студенту надається слово для викладання змісту дослідження (до 10 хвилин).

Під час захисту курсової роботи слухач має виявити глибокі знання з вивчених розділів курсу, вміти розкрити зміст розглянутих у курсовій роботі положень і відповісти на поставлені членами комісії запитання. За результатами захисту комісія може уточнити попередню оцінку курсової роботи, яку запропонував рецензент.

6 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота подається на кафедру для перевірки науковим керівником не пізніше ніж за місяць до екзаменаційної сесії. Курсова робота, яка відповідає викладеним у даних методичних рекомендаціях вимогам, оцінюється для студентів денної форми навчання за стобальною шкалою з врахуванням наступних критеріїв:

Таблиця 6.1 – Критерії оцінки курсової роботи

Критерії	Бали
Оцінка структури роботи, наскільки план дозволяє розкрити тему	40
Оцінка теоретичного рівня роботи	
Повнота розкриття основних питань теми	
Наявність прикладів, розрахунків, аналізу, порівнянь	
Характеристика аналітичного рівня роботи	
Ілюстративність роботи: наявність таблиць, рисунків	
Відповідність вступу та висновків вимогам, які викладено в методичних вказівках по написанню курсової роботи	
Оцінка повноти та правильності складання списку використаних джерел	
Відповідність оформлення роботи вимогам стандартів та правил	
Виконання календарного плану написання роботи	
Оцінка доповіді студента при захисті роботи	60
Оцінка відповіді студента на додаткові запитання	
Всього	100

Співвідношення 100-бальної шкали оцінювання написання та захисту курсової роботи зі шкалою ECST та 5-бальною шкалою оцінки наведено нижче.

Таблиця 6.2 – Шкала оцінювання успішності студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою навчального закладу, балів	Оцінка за шкалою ECTS
5 – „відмінно”	90-100	A
4 – „добре”	82-89	B
	75-81	C
3 – „задовільно”	66-74	D
	60-65	E
2 – „незадовільно”	35-59	FX
	До 34	F

Робота може бути оцінена на **«відмінно»** в тому разі, якщо в ній розкрита сутність проблеми дослідження, її актуальність, приведений огляд монографічної і періодичної літератури, статистичні матеріали. Робота містить аналіз проблеми, розрахунки та обґрунтування рішень щодо вдосконалення методів вирішення проблеми, заявленої в рамках обраної теми. Виконані вимоги щодо оформлення роботи.

Оцінка **«добре»** виставляється у тому разі, якщо в роботі недостатньо обґрунтовані пропозиції автора щодо вдосконалення ефективності діяльності об'єкту дослідження, інші вимоги, які були перелічені в попередньому пункті виконані.

Оцінка **«задовільно»**, якщо робота поверхово висвітлює зміст теми дослідження, не містить обґрунтованих рекомендацій по вирішенню певних економічних проблем. Мають місце помилки в оформленні роботи.

Робота оцінюється на **«незадовільно»** та повертається на доопрацювання, якщо автор не розкрив зміст теми, не залучив практичний матеріал до аналізу проблеми дослідження та допустив помилки при викладенні змісту питань та оформленні роботи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Буряк П. Ю. Фінанси: підручник / П.Ю. Буряк, С.Д. Смолінська, Н.Б. Татарин. – К.: Хай-Тек Прес, 2010. – 392 с.
2. Давиденко Н. М. Теорія фінансів / Н. М. Давиденко, О. Є. Данилевська-Жугунісова. – К. : Ін-т аграрної економіки, 2010. – 430 с.
3. Меренкова Л. О. Фінанси : конспект лекцій у схемах і таблицях / Л. О. Меренкова. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 79 с.
4. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) : Навч. Посібник — 2-ге вид., доп. і перероб. — К. : КНЕУ, 2007. — 240 с.
5. Романенко О. Р. Фінанси / О. Р. Романенко. – 4-те вид., стер. – К. : ЦУЛ, 2009. – 310 с.
6. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика [Текст]: навчальний посібник / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 578 с.
7. Кремень О.І. Фінанси: навч. посіб. / О.І. Кремень, В.М. Кремень. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 416 с.
8. Слав`юк Р.А. Фінанси підприємств: підручник / Р.А. Слав`юк ; Національний банк України, Університет банківської справи. - К. : УБС НБУ : Знання, 2010. - 550 с.
9. Фінанси: курс для фінансистів : підручник / за ред. д.е.н, проф. Буряка П. Ю., д.е.н. проф. Жихор О. Б. – К. : Хай-Тек Прес, 2010. – 528 с.
10. Фінанси: навчальний посібник / за заг. ред. А.С. Меглаперідзе. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 419 с.
11. Фінанси : підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — 2-ге вид. переробл. і доповн. — К. : Знання, 2012. — 687 с.
12. Фінансове право : підручник / М. П. Кучерявенко, Д. О. Білінський, О. О. Дмитрик та ін. – Х. : Право, 2013. – 400 с.

Допоміжна

13. Конституція України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//http://zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)
14. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року №2456-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//http://zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)
15. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//http://zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)
16. Закон України «Про страхування» від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//http://zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. — К.: НІОС, 2000.— 416 с.
17. Азаренкова Г.М. Фінанси: Практикум: навч. посіб. / Г.М. Азаренкова, І.І. Борисенко. – К.: Знання, 2008. – 279 с.
18. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: підручник і С.Я, Боринець. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. — 494 с.
19. Внукова Н. М. Фінанси: вступ до фаху / Н. М. Внукова. – Х. : БУРУН і К, 2005. – 351 с.
20. Вовчак О.Д. Страхова справа: підручник / О. Д. Вовчак. – К.: Знання, 2011. -391 с.
21. Гордієнко В. О. Бюджетний менеджмент: навч. — метод, посіб. / В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко. – К.: Знання, 2010.-188 с.
22. Джалал А.К. Финансы предприятий : учеб. пособие для вузов / А.К. Джалал, П. Н. Майданевич – Симферополь : Предприятие Феникс, 2009. – 339с.
23. Ковалева А.М. Финансы. [Текст]: Учебное пособие. – М.: Финансы и статистика, 2009. – 253 с.
24. Ковальчук С. В. Фінанси / С. В. Ковальчук. – Львів : Новий Світ- 2000, 2006. – 567 с.
25. Криховецька З.М. Фінанси (у питаннях і відповідях) / З. М. Криховецька. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 116 с.

26. Кудряшов В. П. Фінанси / В. П. Кудряшов. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 351 с.
27. Мацелик М. О. Фінансове право: навч. посіб. / М.О. Мацелик, Т.О. Мацелик, В. А. Пригоцький; за ред. В.К. Шкарупи. – К.: Знання, 2011. -815 с.
28. Стеців Л.П. Фінанси / Л.П. Стеців. – К. : Знання, 2007. – 235 с.
29. Теорія фінансів: підручник / П.І. Юхименко, В.М. Федосов, Л.Л. Лазебник та ін.; за ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. — К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 576 с.
30. Фінанси / В.І. Оспішев, Л.І. Лачкова, О.П. Близнюк та ін.; за ред. В.І. Оспіщева. – 2.-ге вид. – К. : Знання, 2008. – 366 с.
31. Фінанси / І.Б. Медведєва, Л.С. Мартюшева, Л.О. Меренкова та ін. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 358 с.
32. Фінанси (теоретичні основи) / під наук. ред. М.В. Грідчіної, В.Б. Захожої; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : МАУП, 2007. – 305 с.
33. Финансы / Под ред. Л.А. Дробозиной. — М. : Финансы, ЮНИТИ, 1999. — 527 с.
34. Фінанси / В. С. Загорський, О.Д. Вовчак, І Г. Благун та ін. – 2- ге вид., стер. – К. : Знання, 2008. – 247 с.
35. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Я.П. Квач, І.В. Степанова, О.М. Терещенко та ін. – Одеса : СМІЛ, 2008. – 254 с.
36. Фінанси (теоретичні основи) [Текст] : підручник / ред. М. В. Грідчіна. - 2-е вид., випр. и доп. - К. : МАУП, 2004. - 312 с.
37. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 456 с.

Додаток А – Орієнтовна тематика курсових робіт

1. Оцінка фінансового стану підприємства та шляхи його стабілізації
2. Аналіз ефективності використання активів підприємства
3. Аналіз платоспроможності підприємства та шляхи її зміцнення
4. Вибір оптимальних напрямків підвищення ліквідності підприємства
5. Витрати підприємства та шляхи їх оптимізації
6. Джерела формування та ефективність використання фінансових ресурсів підприємств (на прикладі підприємства)
7. Джерела формування та використання прибутку підприємств (на прикладі підприємства)
8. Фінансове планування підприємств та напрями його вдосконалення (на прикладі підприємства)
9. Формування та ефективність використання оборотних засобів підприємства (на прикладі підприємства)
10. Амортизаційна політика та напрями її поліпшення на сучасному етапі розвитку економіки
11. Оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства (на прикладі підприємства)
12. Фінансове оздоровлення підприємства в період банкрутства (на прикладі підприємства)
13. Адміністрування непрямих податків та напрями його вдосконалення (на прикладі ДПП)
14. Непрямі податки та їх вплив на доходи зведеного бюджету (на прикладі ДПП)
15. Адміністрування прямих податків та напрями його вдосконалення (на прикладі ДПП)
16. Майнове оподаткування в Україні та перспективи його розвитку (на прикладі підприємства, регіону)

17. Оподаткування малого бізнесу в Україні: стан та перспективи розвитку (на прикладі суб'єктів малого бізнесу)
18. Оподаткування доходів фізичних осіб та перспективи його розвитку
19. Податкове регулювання доходів фізичних осіб та шляхи його вдосконалення (на прикладі регіону, суб'єктів підприємницької діяльності)
20. Становлення системи місцевих податків в Україні та перспективи її розвитку
21. Адміністрування митних платежів при здійсненні експортно-імпортних операцій та перспективи його розвитку
22. Податкова система України: стан та напрямки удосконалення
23. Оподаткування підприємства та шляхи його вдосконалення (на прикладі підприємства)
24. Податковий облік та його удосконалення (на прикладі підприємства)
25. Механізм кредитування малого бізнесу та напрями його вдосконалення (на прикладі підприємства)
26. Кредитування фізичних осіб та перспективи його удосконалення
27. Організація та перспективи розвитку іпотечного кредитування в Україні
28. Кредитні відносини комерційних банків із позичальниками та шляхи їх удосконалення
29. Оцінка інвестиційної привабливості регіону
30. Міжбюджетні відносини та напрямки їх вдосконалення (на прикладі фінансового управління)
31. Збалансування доходів місцевих бюджетів та шляхи його вдосконалення
32. Проблеми здійснення та перспективи удосконалення фінансового контролю на прикладі контрольно-ревізійного відділу
33. Казначейське виконання бюджету на прикладі казначейства

34. Формування та використання бюджету управління пенсійного фонду України
35. Розвиток системи пенсійного страхування та напрямки удосконалення її фінансування (на прикладі управління)
36. Проблеми фінансування видатків на соціальну сферу в Україні (на прикладі управління)
37. Інвестиційна діяльність комерційних банків та шляхи її удосконалення (на прикладі банківської установи)
38. Інвестиційна діяльність небанківських фінансових установ (на прикладі пенсійного фонду, страхової компанії, кредитної спілки)
39. Становлення та розвиток фінансового ринку в Україні
40. Організація майнового страхування та перспективи його розвитку (на прикладі страхової компанії)
41. Страхування майна громадян та перспективи його розвитку (на прикладі страхової компанії)
42. Страхування відповідальності та шляхи його удосконалення (на прикладі страхової компанії)
43. Вдосконалення валютного регулювання та валютного контролю в Україні

Додаток Б – Зразок титульного листа курсової роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ТУРИЗМУ
Кафедра управління персоналом та економіки праці**

Прізвище, ім'я та по-батькові студента

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: **“Фінанси і кредит”**

на тему : “ _____ ”

Курс ____ Група _____

Науковий керівник:

Робота подана на кафедру

“ ____ ” _____ 20__р.

Робота допущена до захисту
_____ Науковий керівник

“ ____ ” _____ 20__р.

Робота захищена з оцінкою _____

“ ____ ” _____ 20__р.

_____ **Голова комісії**
_____ **Член комісії**

Чернігів 20__ р.

Додаток В – Зразок оформлення змісту курсової роботи

ТЕМА: «Шляхи підвищення ефективності використання фонду оплати праці»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1 ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	5
1.1 Еволюція наукових поглядів щодо ефективності використання фонду оплати праці	5
1.2 Поняття, форми і системи оплати праці на підприємстві	9
1.3 Зарубіжний досвід організації оплати праці працівників	14
2 АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В ТОВ «СВІТАНОК».....	19
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства	19
2.2 Аналіз формування фонду оплати праці в ТОВ «Світанок».....	23
2.3 Оцінка ефективності оплати праці на підприємстві.....	27
3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЛАТИ ПРАЦІ В ТОВ «СВІТАНОК».....	30
ВИСНОВКИ.....	37
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	39
ДОДАТКИ.....	41

Додаток Г – Приклади оформлення бібліографічного опису у списку літературних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	<p>1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14).</p> <p>2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p>
Два автори	<p>1. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ "Укragenпромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи)..</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. —Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с.</p>
Без автора	<p>1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу).</p>

1	2
Багатомний документ	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005 — .— (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1.—2005. —277 с.</p> <p>2. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с.</p>
Препринти	<p>1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической, сборкой, управляемой скорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. : ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т"; ХФТИ 2006-4).</p>
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. - М., 2002. - 110 с. - Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. - М., 2002. - 210 с. - Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 1 5.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню,науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. — 7 [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с.</p>

Продовження Додатку Г

1	2
Законодавчі та нормативні документи	1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).
Стандарти	1. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).
Каталоги	1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006 — . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5.— 2007.— 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с.
Бібліографічні показники	1. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С]. — Львів : Львів, держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. - К., 2005. - 276 с
Автореферати дисертацій	1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007.—20, [1] с.
Авторські свідоцтва	1. А. с. 1007970 ССРСР, МКИ ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). - №3360585/25-08; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. №12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-исслед. ин-т связи. - № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. №23 (II ч.).

1	2
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<p>1. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С 25—29.</p> <p>2. Чорний Д. М. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації /Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець XIX—початок XX ст. /Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С 137—202.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем, вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.— Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем, вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул, екрану.</p> <p>Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С 43. — Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.cioiv.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Додаток Д – Зразок відгуку на курсову роботу

**ВІДГУК
НА КУРСОВУ РОБОТУ**

з теми „ _____ ”

студента _____

_____ курсу, групи _____, спеціальності _____

Курсова робота з дисципліни „Фінанси і кредит”

Реєстраційний № _____ дата отримання „ ____ ” _____ 20 ____ р.

Науковий керівник _____

Актуальність обраної теми:

Об’єкт і предмет дослідження:

Структура роботи:

Основна характеристика першого розділу курсової роботи:

Основна характеристика другого розділу курсової роботи:

Основна характеристика третього розділу курсової роботи:

Характеристика висновків проведеного дослідження:

Мета дослідження : досягнута повністю (частково, не досягнута)

Завдання дослідження : виконані повністю (частково, не виконані)

Структура роботи: витримується згідно вимогам (частково відповідає вимогам, не відповідає вимогам)

Науково-теоретичний рівень роботи: високий (середній, низький)

Методичний рівень роботи : високий (середній, низький)

Характер новизни дослідження: високий (середній, низький)

Ступінь власного внеску у розробку проблеми : високий (середній, низький)

Характер зовнішнього оформлення роботи : охайний (задовільний, неохайний)

Зауваження:

Недоліки роботи:

Загалом робота заслуговує позитивної оцінки та може бути допущена до захисту

Науковий керівник _____ (підпис)

За результатами захисту робота оцінена _____

Члени комісії _____
